УДК 656.022.9

КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ПРОЗОРОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

О. Поповкіна, група ЕН-23мб-1
О. Сторожук, канд. екон. наук. доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

У теперішніх умовах ведення бізнесу прозорість управлінських рішень відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та ефективності діяльності підприємства. Прозорість в управлінні означає відкритість, доступність, структурованість та чіткість інформації про процеси прийняття рішень, фінансові показники та стратегічні цілі організації. Одним із ключових інструментів досягнення прозорості в управлінських процесах є контролінг. Система контролінгу забезпечує не лише моніторинг і аналіз фінансових та операційних показників, але й формує основу для своєчасного коригування діяльності підприємства.

Управлінський контроль відповідає за вирішення таких завдань, як:

- визначає поточний фінансовий стан суб'єкта економічної діяльності;
- контролює раціональність використання фінансових ресурсів підприємства;
- прогнозує можливі ризики негативних відхилень підконтрольних показників;
- аналізує ступінь відхилень та оцінює їхній вплив на діяльність організації;
- виявляє відповідальних осіб та причини виникнення відхилень;
- перевіряє якість звітності щодо виконання бюджетів, планових розрахунків і методичної документації;
- стежить за своєчасним поданням звітів перед прийняттям управлінських рішень;
- передає результати контролю відповідальним особам для подальших дій [1].

Електронна система публічних закупівель Prozorro є яскравим прикладом застосування контролінгу для підвищення прозорості управлінських рішень у державному секторі. Дана платформа забезпечує відкритий доступ до даних про закупівлі, що дозволяє всім зацікавленим сторонам стежити за використанням бюджетних коштів. Завдяки прозорості тендерних процедур знижено ризики корупції та неефективного використання ресурсів. Платформа надає можливість відстежувати кожен етап закупівельного процесу, від планування до виконання контрактів, що підвищує довіру до прийнятих рішень.

АТ «Укрзалізниця» є показовою ілюстрацією втілення контролінгу для боротьби з корупцією, оптимізації ризик-менеджменту та вдосконалення системи корпоративного управління. Антикорупційний офіс виконує функцію стратегічного контролінгу, аналізуючи внутрішні процеси та приводячи їх у відповідність до міжнародних стандартів. Це дозволяє уникати конфліктів інтересів та запроваджувати ефективні механізми моніторингу доброчесності. Офіс проводить внутрішні антикорупційні перевірки, розслідує випадки можливих порушень і розглядає повідомлення від викривачів, що дозволяє оперативно реагувати на потенційні загрози. Для уникнення неефективних управлінських рішень компанія активно використовує систему ризик-менеджменту. Розроблено матрицю ризиків, що дозволяє оцінювати ймовірність негативних подій та їх вплив на фінансовий стан компанії. Впроваджено систему прогнозування фінансових ризиків, що дає змогу коригувати стратегію розвитку відповідно до змін економічної ситуації. Компанія активно застосовує контролінг для планування та аналізу бюджету, що дозволяє зменшити неефективні витрати та оптимізувати використання державних коштів. Одним із ключових напрямів контролінгу є оптимізація витрат на обслуговування рухомого складу та операційну діяльність. Використання GPS-моніторингу рухомого складу, що дозволяє оптимізувати маршрути перевезень, скоротити витрати на паливо

та уникнути неефективних простоїв. Автоматизовано процес закупівель запасних частин та матеріалів, що допомагає уникнути завищених цін і нераціонального використання бюджету [2].

Система контролінгу застосовується не тільки в публічному секторі, але й у приватних компаніях, де її роль стає вирішальною для забезпечення прозорості та ефективного управління. В компаніях контролінг використовується для оптимізації фінансових та операційних процесів, а також для забезпечення коректного моніторингу виконання стратегічних планів. Компанія «Нова Пошта» також активно використовує контролінг у сфері управління людськими ресурсами, оскільки ефективне планування робочого часу та оцінка результативності співробітників має важливе значення для забезпечення високої продуктивності та мінімізації витрат на персонал. Впровадження цих методів дозволяє компанії поліпшувати якість обслуговування клієнтів, зменшувати кількість помилок і забезпечувати ефективне управління внутрішніми процесами [3].

Впровадження системи контролінгу в публічному та приватному секторах є ефективним інструментом для забезпечення прозорості управлінських рішень, оптимізації витрат та зниження ризиків. Завдяки контролінгу компанії можуть оперативно реагувати на зміни в економічному середовищі, покращувати стратегії розвитку та забезпечувати раціональне використання ресурсів. Таким чином, контролінг сприяє не лише підвищенню ефективності бізнесу, але й створенню прозорих та доброчесних умов для розвитку організацій.

Список літератури

1. Контролінг та контроль у системі управлінського обліку: в чому відмінність і як вони пов’язані. URL: https://finacademy.net/ua/materials/article/kontrolling-i-kontrol-v-sisteme-upravlencheskogo-ucheta (дата звернення 10.04.2025)
2. Укрзалізниця впровадила антикорупційну систему, яка відповідає міжнародним стандартам URL: https://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/page-2/623054/ (дата звернення 10.04.2025)
3. Офіційний сайт «Нова Пошта» URL: https://novaposhta.ua/ (дата звернення 10.04.2025)